

Nace Medja ali Kadar se mi drsamo!

III.

Pavel Perko.

Zima, zima! Burja piha izza Rakitovca, in ledene sveče vise izpod streh. Senice hodijo na okna, po skednjih pa posedajo vrabci. V peči prijetno prasketa, ker mečejo mati največje zglavnike v peč. Nace Medja pa leži na peči in gleda v strop in jezen je vse te dni. Zunaj se dela led, ki je trši od dne do dne — on pa čevljev ne bo imel... Iz vsega skupaj ne bo nič. Tudi štandartov ni več dobiti. Grudnica je bila tu in se je izgovarjala: »Nič nisem dobila, jemenečka, nič! Zdaj je vojska, in ljudje vse kupijo, da prihranijo podplate... Nič nisem dobila!« Torej Marička bo imela čizme, Nace nič! Žibretov bo imel čevlje s štandarti, Hodnikov in Ograncev in Zalaznikov — vsi jih bodo imeli, samo Nace Medja ne bo imel nič!

Zunaj pred hišo je jama, kjer se zbira voda, ki teče izpod kapú. Sedaj je jama vsa zamrznjena; vsako noč pa se napravi nova ledena skorja, tako da je led od dne do dne debelejši. Včeraj so se poznale še belkaste zvezdice, in led je bil še prozoren, da se je videla voda pod njim; črez noč pa so se zvezdice zgostile v drobcena zrna, in led je postal steklen in jednat. Kadar bo popolnoma gost in neprozoren, takrat bo pa tudi na Potočku toliko zamrznjeno, da bo varno čezenj... In tedaj —.

In tedaj —?

Res! Neko jutro, ko je vso noč pihalo in tulilo, je bil potem led tako gost kakor kamen in trd tako, da je konica odskočila, ako si udaril s palico...

In tedaj —?

Tedaj so prihrumeli pobje: Hodnikov, Ograncev, Rašnikov — vsi razen Žibretovega, ki se je tedaj šele obuval, in so vpili:

»Nace Medja, ali ne greš? Pojdi, Nace Medja! Drsati... Led... Zamrznjeno...«

Nace Medja pa je ostal na peči in ni hotel ne videti, ne slišati. Pogled je imel srepro uprt na ranto, ki je šla pod stropom od ene stene do druge. Ondi so viseli novi Maričkini čizmi... Če bi bili nabiti s štandarti, bi mu bila prišla želja, da bi jih snel in obul... Tako se mu je pa nekje na dnu duše vzbudil srd, da bi vzel nož in jih razrezal na drobne kosce... Ko bi se ne bal matere! — Zato je bil pa jezen na ves svet in še na led in še na zimo povrhu...

Pobje so vendarle odhiteli, in glasovi so potihnili. Pa ni dalo Nacetu več na peči! Vstal je in stopil vun na vežni prač. Mraz je bilo,

da je pokalo, in debelo ivje je viselo po drevesih, da so bili vrhovi beli kakor spomladi, ko cvete črešnja. Tam izza hriba pa se je čulo še vedno:

»Led ... Zamrznjeno ... Drsalica ... Štandarti ...«

Naenkrat je zgrabil Naceta dolgčas, da bi jo udrl za njimi in vsaj od daleč gledal, kako drčijo čez bajar drug za drugim. Pa se oglasijo mati iz veže:

»To ti povem, da mi ne greš nikamor! Ali ne veš, kako je bilo ono leto, ko so potegnili Peskarjevega napol mrtvega izpod ledu? Otroci neumni, čim bolj je nevarno, tem bolj tiščite poleg! V hišo se mi spravi!«

In bi se bil spravil, da ni stal v tistem hipu baš Žibretov Tone pred njim. V novih čevljih s štandarti je stal pred njim in ga je priganjal:

»Hitro, Nace Medja, hitro! Ali so šli tod mimo? Led — to ti rečem! In moji štandarti — poglej! Kaj stojiš?«

»Nimam čevljev!«

»Ali jih ni Reberšek — ?«

»Meni jih ni.«

»Zakaj pa ne?«

»Ker je — ker je usnja zmanjkalo ...«

Žibretov Tone je stal pred njim — gledal ga — molčal — potem pa počasi nategnil obraz, in od brade pa gor do oči se mu je potegnili zaničljiva guba:

»Hohoho! Mevža! Pa si se hvalil, da bodo tvoji lepši ko moji, in da ti jih Reberšek nabije s štandarti še bolj na gosto ko meni ... Poglej!«

In privzdigne nogo, zdaj eno, zdaj drugo, in kar blišči se samih štandartov, gosto nasejanih ... Ob takem ne more Nace Medja več vzdržati. Obrne se in zatuli noter v vežo:

»Jaz jih pa nimam! Uh! Ker —, ker mati in Reberšek nista hotela ... U—u—uh!«

»No, le tuli!« se zahudujejo mati.

»Hohoho!«

Vrh klanca se postavlja Žibretov Tone na roke in z nogami cepeta v zraku in žvenklja s podkvicami kakor v porog ...

Nace Medja gre v hišo. Vse vre po njem. In zopet mu hodi na misel, da bi snel Maričkine čizme in da bi jih — da bi jih ...

»Pa jih bom tudi! Pa jih bom!«

»Kaj boš — ?«

»Razrezal jih bom! Ali bom pa svoje coklje razsekal!«

»Kaj — ? Le poizkusi! Čakaj!«

»Pa jih bom!«

»Kaj — ?!«

In priletelo je po hrbtu, da se je zapotekel Nace Medja ob klop, in se mu je prečudno utrnilo pred očmi ...

»Pa —. Pa jih —. Pa jih bom —!« je jecljaj v jezi in lezel na peč.

»Kaj —?!?«

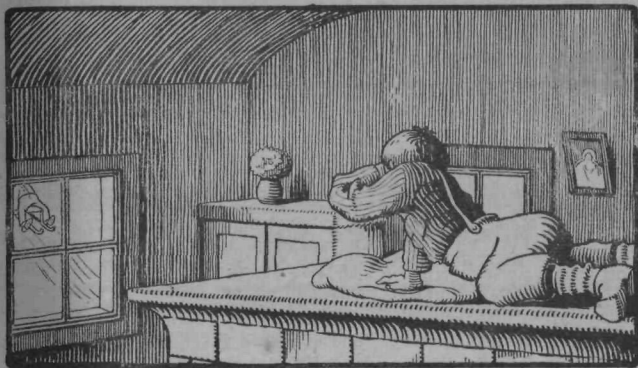
In zopet je padlo in se posvetilo...

Potem pa se je umaknil Nace prav pod strop na dile in se zaril v plewnico prosa.

»U—u—u!«

IV.

In sedaj leži Nace Medja na peči, in krč ga vije, da golta svojo jezo v sunkih v sé. Pred očmi se mu je napravila mreža od samih solzâ... In ta mreža se mu sedaj venomer preliwa in umika, da se mu ves svet v mreži lovi in pači, reži in spakuje... Dobro vidi v tisto

rjavo liso na zidu ob vznožju peči. To je tista lisa, ki se je bila naredila, ko so bili oče doma in so upirali svojo bolno nogo v zid, da je ležala višje ko drugo telo. Od mazil in obvez se je bila napravila tista lisa, ki je sedaj temnorjava in po sredi zamazana. Nacetovo oko prodira skozi solze in se ne more ločiti od tiste lise na steni. Kar prečudno se giblje in pretezava tista lisa in dobiva vsak hip drugačnih oblik. Robovi se ji prelivajo zdaj v ostro, zdaj v zabrisano; zdaj se nategujejo v dolgost, zdaj se stiskajo in krčijo nazaj v sé... Zdaj je lisa le še mala pika, naenkrat pa se zapotegne v velikanski kolobar, ki se naposled raztopi v nič kakor mehur iz milnice, kadar doseže čezmerno velikost... In vse skupaj — stena in strop in peč in hiša se nekam suče in umika, kot da je znorel ves svet in začel plesati okrog Naceta Medje... V vse to pa se meša bajar na Potočku in tropa pobov, ki se zaprašujejo na led drug za drugim in med smehom padajo drug čez drugega. Izpod okovanih petâ jim prši sneženi prah; za

štandarti se dela nebroj nitkastih črt, ki pa niso črtane v led, ampak samo v sneženi prah. Drugi se pridrsa — in vse črte se mahoma zabrišejo in izgadijo, da se na drugem kraju naredi zopet nebroj novih in še gostejših...

»U—u—u!«

Še nikdar ni bilo Nacetu tako hudo pri srcu! In še vedno mu nekaj pravi, naj se splazi izza peči in naj pristavi stol in naj potegne z nožem preko Maričkinih — Ne, ne! Tega ne sme!

»U—u—u!«

Tedaj pa — kaj je to? Ali ni to cingljanje z zvončki in pokanje z biči? In vpitje nad živino! In prhanje kônj in škripot saninca po snegu?

Nace Medja dvigne glavo. Pogled napenja in buli skozi orošeno okno... Glej, res je! Trije Vidmarjevi konji — tisti široki, ki jih je bil kupil v Tirolih — prhajo po klancu, da jim pokriva sopar glave in vratove. Trije so — s tremi saninci. In na sanincih deske, zbite v dnu in ob straneh. Tako so vsako zimo vozili led s Potočka... Ho!

Nacetu Medji zablisne misel... Nekaj živega in veselega mu prešine telo.

— Po led gredo na Potoček! Geri jih bo razpodil, in prišli bodo in bodo jezni, in sram jih bo... Zlasti Žibretov, ki se je še ravnokar postavljaj na roke!

Nace Medja oživi. Sam ne ve, kako mu je, kar naenkrat je izza peči. Že tiči v cokljah — in kakor bi trenil, stoji zunaj na vežnem pragu in nagovarja Gerija in hlapce:

»Ali greste na Potoček po led?«

»Kaj —!« se zadere Geri. Gluh je, in to je njegova navada, da se zadira. Nace se ga nič ne boji in še rad ga ima ta dan; ker Geri gre po led na Potoček!

»Ali greste po led, jelite?«

»Po led, kajpak po led! Ne boš se drsal več in čevljev trgal, fant!«

Geri misli, da mu je povedal kdove kaj neprijetnega. Ej, pa mu ni! Še razveselil ga je! In najrajši bi Nace Medja še klical za njimi: »Le pojdite! Pa le hitro pojdite!«

Vse je dobro! Sneg škriplje, bič poka, in dile ropotajo na sanincih... Nace je vesel, tako da se mu celo mati čudi, ko ji v solzah, a smeja se pripoveduje:

»Mati, po led gredo! S tremi saninci! Ves Potoček bo šel!«

»Prav je, da gre; vsaj ne bo tistega strahu, kot je bil ono leto!«

»Mati, sedaj jih bo pa Geri napodil!«

»Ja, ja! Nevoščljivost otročja! V hišo se mi spravi!«

(Konec.)

